

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wniosku posła Tyszkowskiego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego.

Wysoki Sejmie!

Poseł Tyszkowski wniósł na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 20. lipca 1880 r. projekt następującej uchwały:

„Na publicznych drogach komunikacyjnych, przechodzących przez miasta, nie wolno pobierać przy rogatkach miejskich kopytkowego, targowego i t. p. opłat, przeznaczonych na utrzymanie ulic i placów miejskich lub na inne miejscowe cele, od zaprzęgów, tylko przejeżdżających przez miasto.“

„Opłacane w takim razie przy wjeździe do miasta myto, o ile nie jest przeznaczone na koszt utrzymania drogi lub mostów, użytych przez jadącego (w myśl dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18. grudnia 1841 L. 38372 i reskryptu min. handlu z dnia 12. grudnia 1856 L. 31121) ma być zwracane przy wyjeździe przez rogatkę z przeciwnej strony miasta znajdującą się, jeżeli wyjazd nastąpi nie później jak w godzinę po wjeździe. Ku temu celowi służyć mają zaprowadzone odpowiednie kartki mytnicze“.

Uchwałą z dnia 21. lipca 1880 r. przekazał Wysoki Sejm powyższy wniosek Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

Wnioskodawca żąda, ażeby od zaprzęgów przejeżdżających tylko przez miasto nie wolno było pobierać kopytkowego, targowego i t. p. opłat, opłacane zaś w takim razie przy wjeździe do miasta myto było zwracane, jeżeli nie jest przeznaczone na koszt utrzymania drogi lub mostów użytych przez jadącego i jeżeli wyjazd nastąpi nie później niż godzinę po wjeździe.

Wniosek swój opiera poseł Tyszkowski głównie na przypuszczeniu, że nie zachodzi żadna różnica pomiędzy zwykłym mytem a mytem kopytkowym lub opłatą targową i dla tego pragnie ażeby do tych opłat zastosowane były przepisy dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18. grudnia 1841 L. 38.372 i reskryptu ministerstwa handlu z dnia 12go grudnia 1856 L. 31.121 normujące nadawanie prawa do poboru zwykłego myta prywatnego.

Nadawanie koncesyi na pobór kopytkowego, targowego i t. p. opłat opiera się atoli na innych zasadach i przypuszczeniach aniżeli ndzielenie koncesyi na pobór prywatnego myta drogowego, mostowego lub przewozowego, — gdy bowiem myto rzeczne wedle powołanego przez wnioskodawcę dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 18 grudnia 1841 r. służy na pokrycie kosztów budowy i utrzymania przedmiotu omyconego; prawo do poboru kopytkowego jak świadczą specjalne ustawy odnośne (D. u. i r. kr. z r. 1879 nr. 46, 47, i 48 tudzież z r. 1880 nr. 44 i 45) udziela się miastom dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pobieranie zaś targowego dozwolane bywa gminom, w myśl reskryptu ministeryalnego z dnia 29go września 1850 r. L. 22290 za wykonywanie policyi targowej.

Podzielając zresztą zapatrywanie wpływające z treści wniosku posła Tyszkowskiego, że kopytkowe jest rodzajem myta, Wydział krajowy zauważyć musi, że wnioskodawca opierający swój wniosek na rządowych rozporządzeniach mytniczych, które w tym wypadku zastosować się nie dadzą, pominął milczeniem właśnie to rozporządzenie, które przemawia przeciw jego wnioskowi, a mianowicie dekret kamer. nadwornej z dnia 6go grudnia 1822 (Zbiór ustaw prow. z r. 1823

nr. 19) wedle którego opłatę myta uiszczać należy przy wstąpieniu na roгатkę za każdym razem jadąc tam i napowrót bez względu, czyli się tego samego dnia przez roгатkę przejeżdżało i należytość mytniczą już raz zapłaciło.

Jeżeli takie postępowanie obowiązuje przy poborze myta zwykłego, to tém mniej dałoby się usprawiedliwić, ażeby zaprzęgi przejeżdżające przez roгатkę i miasto, a tém samem używające drogi, w obrębie miasta położonej, wolne były od opłaty myta kopytkowego choćby przebywały w mieście mniej niż godzinę.

Nie krótszy bowiem lub dłuższy pobyt w mieście, lecz fakt użycia drogi miejskiej i potrzeba ulżenia ciężarowi gminy, zmuszonej ponosić znaczne koszta na utrzymanie w dobrym stanie swych dróg, ulic i placów, uzasadnia prawo poboru kopytkowego i na tej podstawie opierają się wszystkie przez Wysoki Sejm w ostatnim czasie uchwalone koncesye na pobór kopytkowego.

Czas przebyty w mieście już z tego względu nie może być wzięty za sprawiedliwą podstawę do uiszczenia lub nieuiszczenia opłaty, że zaprzęgi, co do ładunku i ciężaru nie są równe i że częstokroć zaprzęg ładowny zniszczyć może drogę więcej w jednej godzinie aniżeli zaprzęg lekki w ciągu dnia całego.

To samo da się powiedzieć o opłatach targowych i t. p.

Krótki czas pobytu osób przybyłych na targ nie decyduje o większem lub mniejszem zużyciu drogi albo placu targowego, nie daje również miary interesu targowego tych, którzy do miasta przybyli, ani też nie zabezpiecza gminy od potrzeby wykonywania policji targowej.

Jeżeli myśl przewodnicząca wnioskowi posła Tyszkowskiego sprzeciwia się zasadom, na których oparte są koncesye na pobór kopytkowego, targowego i t. p. opłat, to z drugiej strony wykonanie tej myśli byłoby tak uciążliwe a kontrola nad czasem przebytem w mieście, zwłaszcza w dniu targowe połączona z tylu trudnościami, sporami i kosztami, że wniosek ten uważać należy w ogóle za niewykonalny.

W końcu dodać musimy, że gdyby wniosek posła Tyszkowskiego mógł być nawet wyjątkowo zastosowany, naraziłby miasta na szkody, a nie przyniósł by mieszkańcom wsi ulg zamierzonych.

Wedle wniosku tego myto opłacone przy wjeździe do miasta a przeznaczone na koszta utrzymania drogi lub mostów użytych nie byłoby zwracane przy wyjeździe, choćby pobyt w mieście trwał mniej niż godzinę.

Ponieważ jednak kopytkowe udzielane bywa nie ze względu na pewną drogę lub most pewien, lecz dla ulżenia ciężarowi utrzymywania w dobrym stanie wszystkich dróg i mostów w obrębie miasta położonych, z drugiej zaś strony dochód z kopytkowego obracany być winien w całości na cele drogowe a dochód z targowego i t. d. służy przeważnie na pokrycia kosztów policji targowej, przeto zamierzone uwolnienie od opłat wspomnianych ograniczyłoby się musiało chyba do bardzo nielicznych wyjątków i byłoby w ogóle złudne.

Z powyższych powodów Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania wyrażonego we wniosku na wstępie przytoczonym i uprasza :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego, targowego i t. p. opłat“.

We Lwowie dnia 20 maja 1881.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

Dr. Mikołaj Zybkiewicz w. r.

Sprawozdawca :

Władysław hr. Badeni,
Członek Wydziału krajowego.